

Studiefrämjandet

Att guida om fåglar

**Utbildningshelg
14-16 mars 2008**

Närnaturguiderna

Ett samarbete mellan SOF,
Studiefrämjandet och Naturskyddsföreningen
www.naturguider.se

Örestrand, Höganäs, Skåne

Denna kurs vänder sig till dig som guidar om fåglar eller vill öka ditt guidande om fåglar. Utbildningen fokuserar på guidningstips i vardagsnära situationer. Det blir praktiska övningar, inspiration och tips kring att berätta om de "nära" fåglarna, att svara på frågor om fåglar, att vara en medveten och närvarande fågelguide, att marknadsföra och medverka i studiecirkel och arrangemang med mera. Du som går kursen blir en ännu bättre "fågelintresse-ambassadör" – och som Henrik Waldenström i Stockholm sagt: "Folk blir glada av att kunna skilja på fåglar!"

*Kursen är en utbildningshelg inom Närnaturguiderna och ett led i uppbyggnaden av SOF:s guide- och volontärnätverk. Därför är det viktigt att du som går kursen bland annat är beredd att guida om fåglar i naturen i fortsättningen. Man ansöker till kursen på bifogade blankett **senast 12 februari**. Där beskrivs också vilka kriterier som gäller för ett eventuellt urval av deltagare, om det blir fler som söker än vi har plats för. Den 19 februari får du besked om du antagits till kursen. Om intresset är mycket stort är det god chans att kursen upprepas om ett par år.*

Utbildningen äger rum på Örestrands kursgård strax norr om Höganäs på den vackra Kullahalvön i nordvästra Skåne. Titta gärna in på www.orestrand.se. Mer information och frågor om resor, boende, mat och annat skickas ut i samband med bekräftelsen den 19 feb. Vill du redan nu planera din resa så sikta på att ta dig till Helsingborg C. Därifrån kommer du lätt vidare antingen med lokalbuss eller genom att vi organiserar hämtning.

Kursavgiften blir ca 1000 kr – exakt summa meddelas i samband med bekräftelsen den 19 feb. Vi påminner om möjligheten att söka stöd hos Studiefrämjandet på din ort. Om denna kurs resulterar i ett antal guidningar eller arrangemang på orten är det väl investerade medel.

Kursledare är Anders Arnell från SOF och Ulrik Alm från Studiefrämjandet i V Skåne. Anders är bl.a. en av initiativtagarna till Närnaturguiderna och Ulrik är bl.a. författare till "Guiden för naturguiden". Medverkande är också Anette Strand (SOF Fågelintressekommitté), Cecilia Wide (Skånes naturguider) och Jan Uddén (Närnaturguide, Bohusläns museum). Skånes Ornitologiska Förening medverkar i delar av programmet och på lördagskvällen får vi en gästföreläsare i form av Susanne Åkesson från Lunds universitet.

Välkommen med Din ansökan till "Att guida om fåglar"! Vi ses i ett marsvårfagert lärkfyllt Skåne!

Anders Arnell
0705-234478
arafagel@yahoo.se

Ulrik Alm
042-149070, 0704-654354
ulrik.alm@studieframjandet.se

PROGRAM

Reservation för ändringar. Välkommen med synpunkter på programmet – det är inte helt ristat i sten!

Freitag 14 mars

- 1800: Samling, antingen vid Örestrand eller vid lämplig närbelägen buss-/järnvägsstation. Eventuell kort näraturguidning för att få ett första hum om platsen.

Kvällspass: inledning, presentation, erfarenheter

- Kvällsmål och välkomnande.
- PG Bentz från Skånes Ornitologiska Förening hälsar oss välkomna och visar ett bildspel från Sveriges fågelrikaste landskap. Vi får också ett välkomnande från Kullabygdens Ornitologiska Förening.
- Presentation, förväntningar, erfarenheter, genomgång av program och praktikaliteter.
- Vi pratar guideminnen och lyfter fram några goda och mindre goda exempel.
- Allmänt samkväm så länge man vill och orkar.

Lördag 15 mars

Morgonexcursion

- 0600: Uppmjukande fågelexcursion där vi även studerar hur guiden beter sig. Frukostpaket i fält eller frukost vid återkomst beror på avståndet till morgonmålet(!).

Förmiddagspass: varför fågelguider? + förberedelse guidning

- Uppföljning av excursionen. Vad finns att säga om guidens beteende?
- Kursens mål. Vad innebär det att vara fågelguide med näratur-profil? Vad har vi för argument för att just fåglar är så bra för att väcka naturintresse?
- Rekognosceringstid för egen guidning på söndagen. Varje deltagare väljer en inriktning de känner för och förbereder en kort guidning i närområdet.
- Att ge respons. Vi stärker vår förmåga att ge positiv och negativ kritik inför guidningarna.
- Därefter lunch.

Eftermiddagspass: fågelguidens när-var-hur!

- Efter lunch är vi ute största delen av tiden. Tips, övningar och rollspel. Vad ska man tänka på som fågelguide? Guidningens finesser och fallgropar. Att visa fåglar där inga fåglar finns. Ledarskap i fält. Att ta käl på myter om fåglar och fågelskådning. Hur vi visar att fåglar är mycket enklare att intressera sig för än folk tror. Goda exempel från oss alla. Och mycket annat! Vi har med oss fika i fält om inte vädret är alltför busigt.
- Paus före middagen.

Kvällen: arktiskt föredrag och värmande samvaro

- Middag, kanske med något ytterligare kul guideminne till efterrätten.
- Efter middagen berättar professor Susanne Åkesson från Lunds universitet om flyttfågelnavigation i Högarktis. Lite ny fågelkunskap alltså, som komplement till guidningsämnet. Susanne är även känd bl.a. som deltagare i Naturmorgons frågepanel, som textförfattare till Brutus Östlings "Pingvinliv" med mera. Hon om någon bör veta något om hur man besvarar frågor från allmänheten.
- Därefter allmän diskussion med "Birdie´s Bar" öppen.

Söndag 16 mars

Morgonexcursion

- 0600: Tema "skräpfåglar"! Vi tittar på skarvar, trutar, duvor och kråkfåglar och funderar över metoder att göra dessa mer populära bland allmänhet och beslutsfattare. Och vad dessa fåglar har för intressanta historier att berätta!

Ca 0830-1030

- Egna guideövningar med feedback. Sker gruppvis där oftast fyra personer guidar varandra och ger varandra respons tillsammans med en gruppleddare. Metoden är välbekant för alla som gått närnaturlguide-kurser tidigare, men det är första gången vi prövar den med enbart fåglar som ämne. Fika medtas ut.

Ca 1100-1400: Workshop om cirklar och arrangemang

- Studiecirkeln som introduktion till fågelvärlden och naturen. Ett perspektiv från Studieförbundet.
- SOF satsar på det vardagliga fågelintresset. Vårdskap och medlemsvärvning. Varför vi har mycket att lära av vännerna i Storbritannien.
- Om arrangemang av olika slag, möjligheter vid olika årstider, aktiviteter i närnaturen, samverkan med andra aktörer, marknadsföring m.m. Goda exempel, bl.a. från regionen där vi befinner oss – Skåne och Kullabygden.
- Fågelskådningens Dag – hur använder vi den på bästa sätt?
- Lunch vid lämplig tidpunkt.

Avslutande pass

- Om framtiden för SOF:s närnaturlguideer.
- Om den uppföljningsaktivitet som alla ska göra inom ramen för kursen.
- Reflektioner, utvärdering. Fika samt avslut 1530.

Litteratur mm

- Grundlitteratur för kursen är Nyfiken grön – handbok för naturguideer, särskilt kapitlet om fågelguidning, samt Studieförbundets häfte "Guiden för naturguiden", som bygger mycket på erfarenheter från fågelguidning.
- I stort sett samtliga nummer av Fågelvännen ska finnas på plats. Sammantaget innehåller de material för en hel serie studiecirklar!
- Ett välfyllt bokbord ska finnas med, deltagarna uppmuntras även att ta med egna böcker och annat material (ljudprodukter, birdcalls, järppipor, mjukisfåglar och allt annat användbart).
- En miniworkshop kan pågå löpande om hur den perfekta fågelboken för nybörjare kan se ut. Fälthandböcker läggs på särskilt bord och vi har en animerad diskussion i ämnet t.ex. på lördagskvällen.
- Som fågelguideer får vi ju ofta frågor om fågelböcker, kikare, tuber och annan utrustning. Tiden medger egentligen inte någon längre diskussion om kikärförfrågor, men vi kan få med något material från Naturbokhandeln för att förkovra oss i ämnet.
- Praktiska tips och material från alla de regioner och föreningar som deltagarna representerar är viktiga. Särskilt kommer vi att lyfta fram exempel från värdregionen, inte minst från Skånes Ornitologiska Förening.

Ur boken "Nyfiken grön – handbok för naturguideer":

Gråsparven – människans följeslagare sedan vi uppfann jordbruket i Mellanöstern för 10 000 år sedan. Gamla namn som dyngsparv, kornstjuv och svinalortapänsel skvallrar om dess förflutna.

Tamduvan – ser höghus som klippor, har en historia som tamfågel sedan 6 000 år. Försvaret slutade med brevduvor så sent som 1948. Häckar året runt och är en del av atmosfären i städer som London och Venedig.

Tornseglaren – Sara Lidmans regnspira – har sedan romartiden ansetts förebåda regn. Lever hela sitt liv i luften och kan flyga hundratals mil efter föda till ungarna vid dåligt väder.

Sädesärlan – kan bygga bo i bilmotorer, neonskyltar och vedstaplar. Kan ses gå till anfall mot sin egen spegelbild i bilens navkapsel. Ärlan återvänder till sin födelseplats – kanske under din taknock.

Kajan – pendlar från nattplatsen till "jobbet" på landsbygdens åkermarker. Vanan att sova i städer är mycket gammal. Kajparet lever tillsammans hela livet.

Grönfinken – flyttade till stan då det sattes miljontals av vresosor i miljonprogrammets bostadsområden. En av våra vanligaste fåglar, men fler borde få upptäcka dess vackra gula vingband.